ПРИМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА СУДСКИ ТАКСИ

ВОВЕД

- Паричен надоместок кој се плаќа за водење на постапка пред судовите во и претставува приход на РСМ
- Водењето на судските постапки не е бесплатно напротив често зафаќа значителен дел од трошоците на судската постапка (+ адвокатски +трошоци за вештачење +........)

- Може да претставува пречка за остварување и заштита на правата на граѓаните и да оневозможи еднаков пристап до правдата. Неплатена или нецелосно платена судска такса го ЗАДРЖУВА текот на судската постапка а во одделни случаи од тоа зависи дали судот ќе превземе или НЕМА да превземе определено дејствие;

- ✓ Економски послабите сегменти од општеството, како и микро и малите бизниси, честопати не се осмелуваат да поведат постапка поради високите трошоци, сложените постапки и долгото време на чекање.
- ✓ Уставно загарантираното право на социјална правда и еднаков пристап на секого до правдата може да биде ограничено од имотната состојба на граѓаните.

Што може да се направи?

- ✓ Поголема транспарентност преку јасни и разбирливи упатства за примена на законската и подзаконска регулатива во однос на основите и начинот на определување на висината на судската такса, основите за ослободување од плаќање на судска такса и одредбите од таксената тарифа

- ✓ Проект за транспарентен начин за пресметка на судската такса;

Вид на постапка парнична

- стечајна постапка
- оставинска постапка
- ВПП постапка
- управен спор

Форма на Дејствие поднесок

- поднесок
- правен лек
- спогодба

Дејствие тужба

- противтужба
- одговор на тужба
- предлог за враќање во пор.сост.
- предлог за обезбедување на докази

пресметај

Тарифен број

Износ на судска такса

Текстуална напомена:

СУДСКИ ТАКСИ - ПРАВНА РАМКА

- ✓ Закон за судски такси („Сл.весник на РМ бр.114/2009, 148/2011, 106/2013)
- ✓ Правилник за начинот на плаќање на судските такси во готови пари на соодветна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка и начин на плаќање на судските такси преку мобилни оператори или преку интернет („Сл.весник на РМ бр.76/2012)
- ✓ ЗПП (чл.28-чл.33, чл.163- чл.168)
- ✓ Судски деловник („Сл.весник на РМ 66/2013, 114/2014 чл.141, чл.142)
- ✓ Закон за бесплатна правна помош („Сл.весник на РСМ 101/2019)

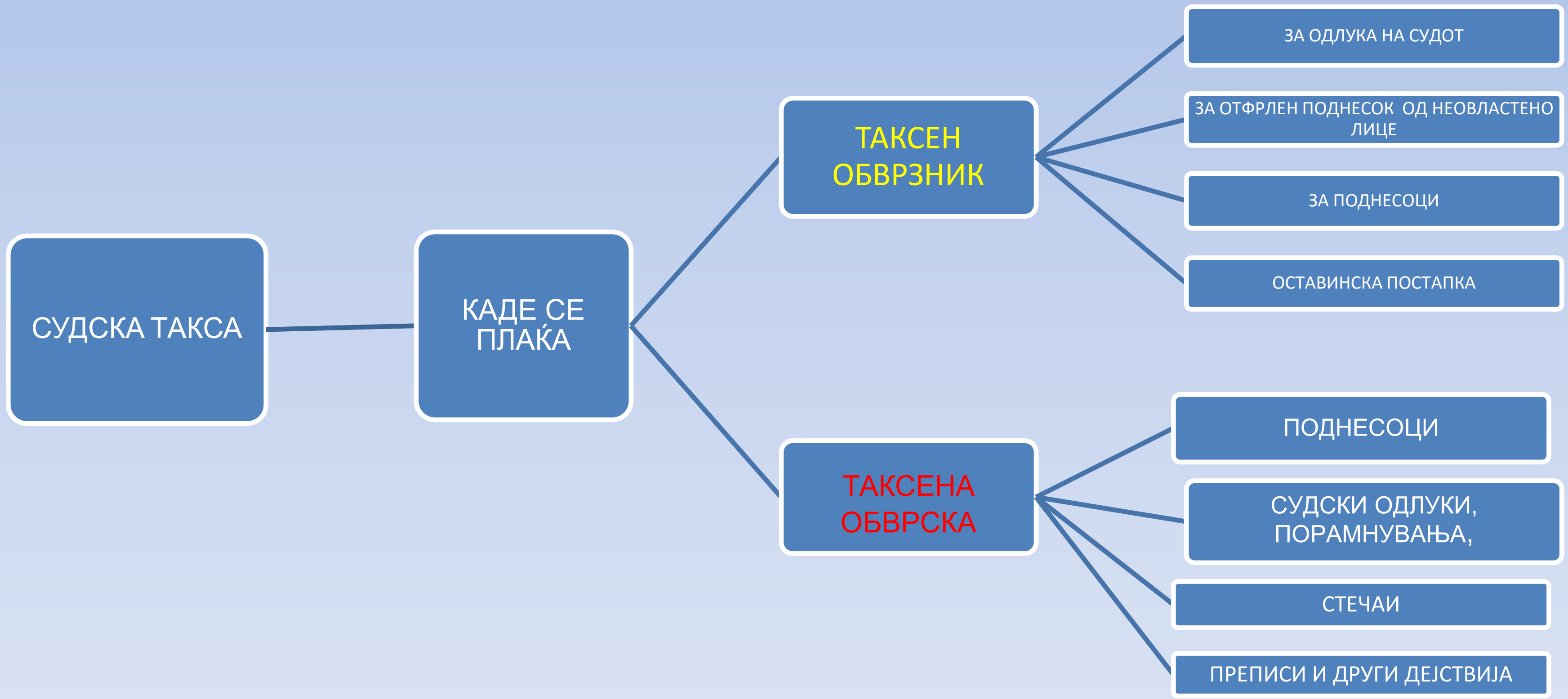

СУДСКА ТАКСА
КАДЕ СЕ ПЛАЌА
ТАКСЕН ОБВРЗНИК
ЗА ОДЛУКА НА СУДОТ
ЗА ОТФРЛЕН ПОДНЕСОК ОД НЕОВЛАСТЕНО ЛИЦЕ
ЗА ПОДНЕСОЦИ
ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА
ТАКСЕНА ОБВРСКА
ПОДНЕСОЦИ
СУДСКИ ОДЛУКИ, ПОРАМНУВАЊА,
СТЕЧАИ
ПРЕПИСИ И ДРУГИ ДЕЈСТВИЈА

ПОСТАПКИ ПРЕД СУДОТ ВО КОИ СЕ ПЛАЌА СУДСКА ТАКСА

-парнична постапка;
-вонпарнична постапка;
- извршување;
-кривичната постапка поведена по приватна тужба ;
-управни спорови;
-упис во судски регистри;
- стечаи и ликвидации;
-барање за преиспитување на ПРК решение
-други случаи предвидени во ТТ;

ТАКСЕНИ ОБВРЗНИЦИ

- ✓ **За поднесоците до судот** - лицето по чиј предлог се поведува постапката или во чиј интерес се превземаат дејствијата;
- ✓ **За судските одлуки** – тужителот или предлагачот
- ✓ **За судските порамнувања** – двете страни доколку нема поинаква спогодба
- ✓ **Во оставинска постапка пред суд** – наследниците

НАСТАПУВАЊЕ НА ТАКСЕНАТА ОБВРСКА

- За поднесоци – кога се предаваат;
- За судските одлуки - кога се врачува препис;
- За судските порамнувања – кога ќа се случат;
- Во постапка за расправање на оставина-кога предлогот странката го предава на судот;
- Во стечајни постапки – кога се поднесува предлогот;
- Судски преписи – кога ќе се побараат;
- За други дејствија – кога ќе се побара нивно превземање.

СОЛИДАРНА ТАКСЕНА ОБВРСКА

- Наследници во оставинска постапка

- Кога оставинската постапка се води пред нотар како повереник на судот не се плаќа такса, освен такса за поднесување на предлог пред суд.

НАЧИН НА ПЛАЌАЊЕ НА СУДСКАТА ТАКСА

ВО ГОТОВИ ПАРИ НА УПЛАТНА СМЕТКА ВО РАМКИТЕ НА ТРЕЗОРСКАТА СМЕТКА

ПРЕКУ МОБИЛНИ ОПЕРАТОРИ

ИНТЕРНЕТ

УТВРДУВАЊЕ ВРЕДНОСТ ЗА НАПЛАТА НА СУДСКА ТАКСА

- ✓ Вредноста на барањето односно предметот на спорот (таксена основица)

Се утврдува со примена на одредбите од ЗПП (чл.28- чл.33)

- Доколку поинаку не е определено со Законот за судски такси

- Спорови за издршка;
- Повеќе барања против ист тужен;
- Повеќе тужени во една тужба;
- Алтернативно тужбено барање; (чл.178 ст.2 од ЗПП)
- Сопственички спорови и спорови за владение врз недвижност;

- Таксите кои судовите им ги наплаќаат на странките за поднесување на тужбени барања се пресметуваат на различни начини во различни земји членки на ЕУ.
- Се делат на три главни категории: фиксни судски такси, такси засновани на определен процент од тужбеното барање и такси кои зависат од вредноста на тужбеното барање

- Дел држави во Европа имаат став дека пристапот до правдата треба да биде бесплатен (Шпанија, Луксембург)
- Дел држави (Франција, Данска, Грција, Ирска, Малта, Португалија, Шведска) имаат фиксни судски такси, без оглед на вредноста на тужбеното барање.
- Држави кои имаат комбинација од фиксни такси и фиксен процент од вредноста на барањето (Чешка и Хрватска)

ТАКСЕНА ОСНОВИЦА ОПРЕДЕЛЕНА СО ЗСТ

10.000 ден. → Вршење родителски права;

20.000 ден. → Постоење на брак;
→ Развод на брак;
→ Доживотно издржување;

40.000 ден. → Службености;
→ Отказ д-г за закуп;
→ Смеќавање на владение;

Неточно определена таксена основица

- ✓ Вредноста на спорот ќе ја утврди судот најдоцна до закажување на подготвителното рочиште ако утврди дека вредноста на предметот на спорот е определена многу високо или многу ниско;
- ✓ Судот ќе се впушти во утврдување на вредноста на предметот на спорот и по приговор од спротивната странка;
- ✓ Решение, жалба

ПРОМЕНА НА ВРЕДНОСТА НА ПРЕДМЕТОТ НА СПОРОТ

- Ако судот утврди нова вредност;
- Промена на барањето или делумно решавање на барањето;
- Ако одлуката се побива само во еден дел;
- Правниот лек е вложен од двете странки;

ЗАСТАРЕНОСТ

- Право на наплата - три години по истекот на годината во која требало да се плати;
- Прекин на застареност;
- Право на присилна наплата- три години по истекот на годината во која е донесено решението за присилна наплата на таксата;
- Апсолутна застареност;

ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД ПЛАЌАЊЕ СУДСКА ТАКСА СОГЛАСНО ЗАКОНОТ ЗА СУДСКИ ТАКСИ

- Република Македонија, државни органи, Организација на Црвен крст;
- Странски држави и граѓани под услов на реципроцитет или склучен меѓународен договор;
- Случаи определени со друг закон;

- ✓ работниците во стечајна постапка за пријавување на побарувањата;
- ✓ барањата за ослободување од трошоци на постапката,
- ✓ Управни спорови од областа на социјално осигурување, старателство , денационализација;
- ✓ Старатели:

- ✓ Странка чии средства за издржување би биле ЗНАЧИТЕЛНО намалени;
- ✓ Дозволено е одлагање на плаќањето до донесување на одлуката;
- ✓ Дозволено е плаќање на рати на судската такса;
- ✓ Предлог, решение, посебно за секоја таксена обврска;

ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД ПЛАЌАЊЕ НА СУДСКИ ТАКСИ СОГЛАСНО ЗАКОНОТ ЗПП

- ✓ Судот ќе ја ослободи од плаќање на трошоците на постапката странката која според својата општа имотна состојба не е во можност да ги поднесува овие трошоци без штета за својата нужна издршка и нужната издршка на своето семејство
- ✓ Ослободувањето од плаќање на трошоците на постапката опфаќа ослободување од плаќање на такси и ослободување од полагање на аванс за трошоците на сведоците, вештаците, за увид и за судските огласи.

- КОГА СТРАНКАТА НАПОЛНО Е ОСЛОБОДЕНА ОД ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИТЕ НА ПОСТАПКАТА ПРВОСТЕПЕНИОТ СУД ПО НЕЈЗИНО БАРАЊЕ ЌЕ ОПРЕДЕЛИ ДА ЈА ЗАСТАПУВА ПОЛНОМОШНИК, АКО ТОА Е НУЖНО ЗАРАДИ ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА СТРАНКАТА.
- СТРАНКАТА НА КОЈА И Е НАЗНАЧЕН ПОЛНОМОШНИК СЕ ОСЛОБОДУВА ОД ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИТЕ И НАГРАДАТА НА НАЗНАЧЕНИОТ ПОЛНОМОШНИК.

БЛАГОДАРАМ

НА

ВНИМАНИЕТО